

MADANIYAT VA SAN'AT SOHASI MENEJMENTIDA LOYIHALAR FAOLIYATI

Húrliman Shamshetova Salawatovna

*Ózbekstan mámlekетlik kórkem óner hám mádeniyat
instituti Nókis filiali 3-kurs student*

Ilimiy basshi

Dilbarxan Sharipova Atajanovna

Kitapxana-xabar iskerligi aǵa oqitiwshi

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonda loyihalarni boshqarish xususiyatlari, uni amalga oshirish yo'llari va san'at va madaniyat sohasidagi menejment masalasini hal qilish usullari ko'tarilgan. Madaniyat, san'at va menejment o'rtasidagi munosabatlar sohasida paydo bo'lgan tahlil ijobjiy tendensiyalarni ta'kidlash imkonini berishi, madaniyat va san'at sohasi rivojlanishning ahamiyati va istiqbollari haqida so'z yuritilgan. Shu bilan birga maqolada kuchli boshqaruv ijodiy sohani yangi samarali bosqichga olib chiqa olishi ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: madaniyat va san'at sohalari, menejment, loyiha, loyiha faoliyati, loyihalarni boshqarish.

PROJECT ACTIVITIES IN CULTURE AND ART MANAGEMENT

Abstract: The article raised the features of project management in Uzbekistan, ways of its implementation and methods of solving the issue of management in the field of art and culture. The analysis that emerged in the field of the relationship between culture, art and management would allow us to identify positive trends, the importance and prospects for the development of the culture and art sector were emphasized. At the same time, the article shows that strong management can bring the creative industry to a new level of efficiency.

Keywords: spheres of culture and art, management, project, project activity, project management.

Madaniyat va san'at sohasida loyihalarni boshqarish mavzusining dolzarbligi zamonaviy jamiyat rivojlanishining ma'naviy omillariga bo'lgan qiziqishining ortishi, ijodiy merosning jamiyatning milliy merosi sohasiga ta'siri, O'zbekiston siyosatidagi ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar bilan bog'liqligi bilan izohlanadi. O'tgan o'n yil mobaynida O'zbekistonda ko'plab madaniy loyihalar amalga oshirildi va mutaxassislar madaniyat sohasidagi rivojlanish istiqboliga loyihaviy yondashuv, uning salohiyatini ro'yogda chiqarish muhimligini haqli ravishda baholadilar. Ayni paytda,

madaniy tovarlar jadal rivojlantirishdan ortda qolmaslik, jahon andozalariga mos kelishi uchun sohada loyiha menejmentini qo'llash zamon talabi bo'lib qolmoqdadir. Hozirgi vaqtda madaniyat sohasidagi loyiha bazasi zaif, chunki u yetarli darajada o'r ganilmagan va loyiha menejerlarini tayyorlash uchun kam sonli ilmiy tadqiqotlar bilan ifodalanadi. Xuddi shu paytning o'zida, biz loyiha boshqaruvi sohasida xorijiy tajribalarni olib, keyin ma'lum bir boshqaruuv tuzilishini shakllantirishimiz va xorijiy hamkasblar tajribasiga asoslangan loyihalar asosida muhim iqtisodiy salohiyatga ega bo'lgan ishlarni amalga oshirishimiz zarur bo'ladi. O'zbekistonda davlat, tijorat va notijorat tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik asosida loyihalarni boshqarish sohasini o'zlashtirish uchun barcha shart-sharoitlar mavjud bo'lib, ular madaniy boshqaruuv sohasida qo'shimcha resurslarni jalb qilishni ta'minlaydi. Bu esa, o'z navbatida, O'zbekistonda aholiga madaniy tovarlar va xizmatlarning sivilizatsiyalashgan bozorini yaratishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ilgari loyiha faoliyati qurilish sohasidagi konstruktiv va texnologik jihatlarni aks ettiruvchi hujjatlar bilan bog'liq edi. Shu bilan birga, loyihalarni boshqarish nazariyasi tufayli bunday usul jamiyatning boshqa sohalarida muvaffaqiyatli amalga oshirildi. Loyerha yondashuvi madaniy tadbirlarni shakllantirishda turli organlarni jalb qilish imkonini beradi, bu esa o'z navbatida tadbirlarning resurs bazasini sezilarli darajada oshiradi. Badiiy menejerning muvaffaqiyati va samaradorligini belgilovchi omillardan biri dizaynerlik (ijtimoiy - madaniy loyiha tuzish) qobiliyatidir. "Loyerha" atamasi lotin tilidan kelib chiqqan bo'lib, "projectus" so'zma-so'z "oldinga tashlangan" degan ma'noni anglatadi va loyiha sifatida namoyon bo'ladigan boshqaruuv obyekti uni istiqbolli joylashtirish imkoniyati bilan ajralib turadi. Turli manbalar loyiha konsepsiyasini har xil yo'llar bilan izohlashsa-da, barcha ta'riflar vazifalar va ishlarning murakkabligi tufayli loyihaning boshqaruuv obyekti sifatida xususiyatlarini aniq ko'rsatib beradi, ushbu kompleksning aniq maqsadlar va vaqt, byudjet, moddiy va mehnat resurslariga erishish uchun aniq yo'naltirilganligi va boshqaruuv hamda muvofiqlashtirish jarayoni - loyihani boshqarish deb ataladi. Dastlab, bu konsepsiya murakkab texnik loyihalarni boshqarish bilan bog'liq bo'lib, endi u ijtimoiy-madaniy sohaga o'tdi. Dastlab "menejment" atamasi faqat sanoat ishlab chiqarish sohasida ishlatilgan. Boshqaruuv tamoyillari va qonunlari inson faoliyatining boshqa sohalarida qo'llanila boshlaganda, bu tushunchalarni farqlash uchun "art menejment" atamasi muomalaga kiritildi. Bu holda biz sanoat bo'limgan xizmat ko'rsatish sohasi - san'at va madaniyatni nazarda tutamiz. Shunday qilib, boshqaruuv jarayon sifatida har qanday uyushgan tizimlarning (partiyalar, armiya, ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, fan va hokazolarning vazifasi bo'lsa), ularning o'ziga xos tuzilishi saqlanishini ta'minlash, faoliyat rejimini saqlab qolish, dasturlarni amalga oshirish, keyin "san'atni boshqarish" iqtisodiy ta'sir olish uchun, bozor iqtisodiyotida ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni boshqarish sifatida talqin etiladi. Shuningdek, "menejment" ham boshqaruuv jarayoni, ham ma'muriy-boshqaruuv

xodimlari (tashkilot va boshqaruv bilan professional shug‘ullanuvchi turli darajadagi menejerlar majmui) deb ataladi. “Art-menejer”ning zamonaviy tushunchasi esa, muayyan shaxsnинг professional boshqaruv faoliyatiga tegishli ekanligini anglatadi. Menejerlarga bo‘lgan talab tor ixtisoslashuv va mehnat taqsimoti natijasida faoliyatning alohida mutaxassislari va taraflari faoliyatini muvofiqlashtirish zaruriyati tug‘ilganda namoyon bo‘ladi. Har qanday mahsulotni ishlab chiqarish va sotish shaxs tomonidan amalga oshirilar ekan, boshqaruvga ehtiyoj qolmaydi (chunki uni ishlab chiqaruvchining o‘zi amalga oshiradi). Biroq, ishlab chiqarish jarayoni (kino ishlab chiqarish, ko‘rgazma tashkiloti, zargarlik buyumlari, ommaviy bayramlarni tashkil etish, konsert va teatr faoliyatları, moda dizayni va boshqalar.) turli mutaxassislarning birgalikdagi say-harakatlarini talab qilsa, ularning faoliyatini muvofiqlashtirish uchun boshqaruv kerak. Ma’lumki, menejment-muayyan hokimiyatga ega bo‘lgan, muayyan bilim va tajribaga ega bo‘lgan va faqat o‘zaro bog‘liq bo‘linmalarga (iyerarxik tashkilotga) ayrim tuzilmalar doirasida amalga oshiriladigan boshqaruv jarayonidir. Bundan kelib chiqadiki, menejer ishi butun ishlab chiqarish zanjirida hal qiluvchi ahamiyatga ega bo‘lib, tashkilotdagi ichki munosabatlarnigina qamrab olmaydi, balki tashkilotning tashqi dunyo bilan o‘zaro aloqasini ta’minlaydi. Bundan tashqari, menejer darajasi qanchalik yuqori bo‘lsa, u ichki aloqalarni boshqaradi, tashkilotning tashqi aloqalar guruhlari (yetkazib beruvchilar, davlat organlari, mijozlar va boshqalar) bilan aloqalari uchun uning mas’uliyati katta bo‘ladi. “Kerakli kelajak modeli” asosida loyihami amalga oshirish qobiliyati, ya’ni samarali tasavvur, haqiqatni ijodiy va erkin o‘zgartirish madaniyatning mohiyati bilan belgilanadi, bu birinchi navbatda “loyiha” (ya’ni ideal, ma’naviy) dunyonи o‘zlashtirish va o‘zgartirish usullari va natijalari - tabiat, jamiyat va insonning o‘zi ekanligini anglatadi. Texnologiya - loyihami amalga oshirish usullari va vositalari haqidagi bilimlar majmui ijtimoiy-madaniy dizayn texnologiyasi, dizaynerning muayyan mafkuraviy munosabatini, uning loyiha faoliyati obyektiga nisbatan pozitsion o‘zini belgilashni nazarda tutadi, bu ikki muqobil o‘zgarish (rivojlanish) yoki saqlanib qolishda amalga oshirilishi mumkin. Loyerha maqsadlarining belgilanishi va tabiat, dizaynerning qiymat pozitsiyasiga qarab, loyihaning muvaffaqiyati nuqtai nazaridan ham, amalga oshirilgan o‘zgarishlarning maqbulligi va foydasi nuqtai nazaridan ham muhim oqibatlarga olib keladi. Dizaynerning pozitsiyasiga qarab, loyiha strategiyasining ikki turi farqlanadi: - birinchi turdagи loyiha faoliyatining obyekti bo‘lgan madaniyatning o‘ziga xos xususiyatlarini maksimal tushunish va ko‘rib chiqishga qaratilgan. Bunday holda, loyihaning maqsadi mintaqaning madaniy maydonini - loyihami amalga oshirish obyektni saqlab qolish (saqlash) va faqat madaniyat subyektining o‘z-o‘zini rivojlanishini ta’minlaydigan shart-sharoitlarni yaratishdir. Rivojlanish jarayonlarining o‘zi vaziyatni saqlab qolish va barqarorlashtirish maqsadlarining “ustiga” qo‘yilgandek ishga solinadi. - ikkinchi turdagи loyihalarda o‘z madaniy namunalarini (qadriyatlar, me’yorlar, texnologiyalar)

shu tufayli o‘zgartiriladigan, “sun’iy” o‘zgartiriladigan “begona” madaniy kontekstga eksport qilish ustuvor vazifa hisoblanadi. Madaniyatda loyihalarni boshqarish uchun ikkita global yondashuv mavjud: - Angliya-Amerika (natijalar rejalashtirilgan maqsadlarni amalga oshirish darajasi bilan o‘lchanadi), unda maqsadli usul (maqsadlar bo‘yicha boshqaruv) tizimiylari tahlili qo‘llagan; - Fransuz usuli guruhli loyihalarni ijtimoiy va madaniy maqsadda amalga oshirishni nazarda tutadi. Zareyevning ta’rifiga ko‘ra, “ichki” makonda adabiyotda ijtimoiy dizaynning nazariy asoslari uch xil, ammo bog‘liq yondashuvlardan kelib chiqishi mumkin: obyektga yo‘naltirilgan, muammoga yo‘naltirilgan, mavzuga yo‘naltirilgan (tezaurus). Bu barcha yondashuvlar samaradorligiga asoslangan va natijada jamiyat va shaxs haqiqiy ehtiyojlarini hisobga olgan holda, ishni tashkil etishga yo‘naltirilgan. Yaqin-yaqingacha, loyiha boshqaruvida eng keng tarqalgan o‘tgan asrning 70- 80-yillaridagi nazariy ishlanmalarini belgilangan obyektlarga yo‘naltirish yondashuvi edi. Loyihaning maqsadi, ushbu yondashuvlar nuqtai nazaridan, mavjud ijtimoiy yoki madaniy obyektni yangi yoki qayta qurishga qaratilgan edi. Obyekt muayyan tuzilishga ega bo‘lishi, lekin uni amalga oshirishda turli ijtimoiy aloqalar, munosabatlar ham ta’siri bo‘lishi mumkin. Obyektga yo‘naltirilgan yondashuvning o‘ziga xosligi - bu loyihaning tabiiy tabiatini va uning ilmiy haqiqiyligi obyektivlik sifatida xarakterlanadi. Bu yerda konsepsiyaning zaifligi aniqlanadi. Shunday qilib, bashorat qilinayotgan obyektning ilmiy haqiqiyligi faqat eng umumiy qoidalarda tasdiqlangan va muayyan boshqaruv qaroriga nisbatan tortishuv natijasida yuzaga keladi. 1986-yildan beri bir guruh Rossiyalik tatqiqotchi - olimlar bashoratli ijtimoiy loyiha faoliyati hisobidan ijtimoiy diagnostika tadqiqotlar, mavjud resurslar va tartibga solinadigan ijtimoiy vaziyatga mo‘ljallangan rivojlanish maqsadlari ma’lumotlarni olib, joriy va istiqbolli ijtimoiy ahamiyatga ega muammolar yechimlari namunalarini ishlab chiqish jarayoniga gumanitar bilim integratsiyaga qaratilgan muayyan ijtimoiy texnologiya, degan g‘oyani ilgari surishdi. Muammoga yo‘naltirilgan yondashuv quyidagilar bilan tavsiflanadi: ijtimoiy takror ishlab chiqarishning obyektiv va subyektiv omillarini teng deb hisoblash; dizaynni ijtimoiy diagnostika ishining organik va yakuniy bosqichi sifatida tushunish; qaror qabul qilish jarayonining diagnostika va konstruktiv bosqichlari o‘rtasidagi munosabatlarga e’tibor berish. Ko‘rib chiqilayotgan yondashuvning o‘ziga xos xususiyatlarini – uning muammoli yoki maqsadli yo‘nalishi sifatida tavsiflash imkonini beradigan holatlari tahlil qilindi. Bugungi kunda eng ommabop, konsepsiyasiga asoslangan mavzuga yo‘naltirilgan (tezaurus) yondashuv loyihaning subyektiv yo‘nalishi hayotning boshqa subyektlarini tanlash erkinligi bilan cheklangan bozor iqtisodiyotida samarali bo‘lib kelmoqda. Zamonaviy sharoitda dizaynning subyektiv yo‘nalishi ilgari ijtimoiy tuzilishga xos bo‘lmagan yangi xususiyatlarni aks ettiradi. Biz ijtimoiy loyiha faoliyati uchun eng muhim zamonaviy Yevropa turi ijtimoiy tashkilotning uch xususiyatlarini ko‘rsatadi: an’anviy normativ

rolini pasayishi, idrok dunyo bo‘linishi va ijtimoiy hayotning beqarorlashtiruvchi omil sifatida kelayotgan o‘zgarishlar tezligi [5]. Bunday yondashuv ijtimoiy va madaniy voqelikni, birinchi navbatda, madaniy kodekslarga muvofiq dunyoning rasmini shakllantiradigan kundalik hayot darajasida hal qilish imkonini beradi. Ijtimoiy dizayn yondashuvi ijtimoiy hayotni zamonaviy tashkil etishning yetakchi usullaridan biri, jamiyatni boshqarish va ijtimoiy dizayn (qanday obyektlar yaratilishidan qat’iy nazar) loyiha faoliyati mavzusining xususiyatlari, uning dunyoqarashini kengaytiradi. Bu tushuncha ijtimoiy-madaniy sohada subyekt-subyekt munosabatlarini rivojlantirish zamon talabiga aylanganligi nuqtai nazaridan ham maqbulroqdir. Bugungi kunda, eng keng tarqalgan maqsad loyihalar natijalari 2 turdan iborat tashkiliy yoki muammo yo‘naltirilgan loyihalar va mavzu yo‘naltirilgan loyihalar sifatida namoyon bo‘lmoqda. “Ijtimoiy-madaniy dizayn - bu vazifalarning maksimal noaniqligi va ularning yechimlarining o‘zgaruvchanligi sharoitida muammolarni hal qilish texnologiyasi” degan ta’rifga asoslanib, loyiha faoliyatining umumiyligini qoidalari va mafkuraviy asoslarini aniqlaydigan konseptual qoidalarni aniqlashtiradi. Ijtimoiy-madaniy loyiha maqsadli blok bo‘lib, u amaliy tadbirlar tizimi orqali amalga oshiriladi. Loyerha g‘oyasini yaratish va uni amalga oshirish shartlari va usullarini ishlab chiqish asosiy tamoyillar tizimi, ya’ni asosiy boshlang‘ich nuqtalari, nazariy va mafkuraviy asoslari hamda loyiha faoliyatining eng umumiy standartlarini tashkil etadi. Ijtimoiy-madaniy dizayn tamoyillari ikki tomonlama funksiyani bajaradi: birinchidan, ular dizaynerning dunyoqarashini, shuningdek, u tomonidan ishlab chiqilgan tushunchalar, loyihalar, dasturlar, tashabbuslarning uslubi va axloqiy intonatsiyasini aniqlaydi. Ularni amalga oshirish darajasiga ko‘ra (loyihaning maqsadli va mazmuniy qismida) dasturning organikligiga, uning yaratuvchanlik yoki destruktivligiga qarab baho berish mumkin. Ikkinchidan, bu tamoyillar ijtimoiymadaniy loyihalash texnologiyasining nazariy asosini tashkil etadi.

- Ijtimoiy-madaniy dizayn yetakchi tamoyillari quydagilarni o‘z ichiga oladi:
1. “Taqidiy o‘zgartirish arafasida” tamoyili;
  2. Shaxsning “bevosita rivojlanish zonasasi”ni optimallashtirish tamoyili;
  3. Ijtimoiy-madaniy dizayn jarayoni va natijalarini shaxsiylashtirish tamoyili;
  4. Konservatsiya va o‘zgarishga optimal yo‘naltirilganlik tamoyili;
  5. Muammo-maqsad va mavzu-maqsadli yo‘nalish tamoyili.

Ijtimoiy-madaniy dizaynning o‘ziga xos tamoyillari asosan texnologik harakterga ega: - loyihalanayotgan o‘zgarishlarning mutanosibligi tamoyili, ya’ni ularning loyiha auditoriyasining asosiy tarkibiy elementi vazifasini bajaruvchi shaxsning fiziologik, aqliy, ekologik va ijtimoiy-madaniy tabiatiga muvofiqligi; - ijtimoiy va shaxsiy maqsadga muvofiqligi prinsipi, uni amalga oshirishda kutilgan natijalarning me’yoriy maqsadlar va shaxsiy ehtiyojlarga muvofiqligini ta’minalash, eksperimental tekshirishning tashkiliy shakllarini ishlab chiqish va taklif etilgan dizayn

yechimlaridan eng ijtimoiy jihatdan samarali variantni joriy etish; - insonning tabiiy, ijtimoiy va madaniy muhit bilan o‘zaro ta’sirining barcha asosiy yo‘nalishlari va shakllarini hisobga olishni o‘z ichiga olgan murakkablik prinsipi; - real aniqlangan va foydalanish mumkin resurslar (iqtisodiy, xodimlar, axborot) asosida madaniy muhim muammolarni hal qilish realizm tamoyili; iqtisodiy imkoniyatlarini va loyihaning ijtimoiy samaradorligini hisoblash; madaniyat sohasida allaqachon mavjud ijobiy yo‘llardan foydalanishni maksimal hal qilish; mavjud madaniy faoliyatlarni izchil o‘zgartirish kabi yangilikka munosabatlar; tatqiqotda va loyihalarda chegaralarini asoslash. Tushunchalardan qat’iy nazar, ijtimoiy-madaniy loyihalarning xususiyatlari:

1. Ma’lum maqsadga erishishga yo‘naltirilganlik. Asosiy va ikkinchi darajali maqsadlarni ajratish bilan maqsadlarni tarkibiy belgilash (target managementmaqsadlar bo‘yicha boshqarish) deb nomlanadigan usuldan foydalanishni talab qiladi. Loyiha menejerining asosiy vazifasi maqsadlarni tasniflash - eng yuqori, ikkilamchi, aniq vazifalar darajasiga qadar saralash. Shuning uchun, bunday loyihalar ko‘pincha puxta o‘ylangan maqsadlarni amalga oshirish loyihalari sifatida belgilanadi.
1. Loyiha bir qator o‘zaro bog‘liq harakatlarni nazarda tutadigan tizimdir. 2. Loyihalar bir vaqt aniq belgilangan boshlanishi va tugatish, tarmoq rejalashtirish usuli ishlatiladigan, loyihaning har bir holatda amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan vaqt gorizontal o‘qiga mos vertikal pozitsiyalarni amalga oshirish tartibidir. 3. Har bir loyiha muayyan darajada noyob va o‘ziga xosdir. 4. Har qanday loyiha bir xil jarayon va natijani anglatadi va ko‘pincha jarayonning o‘zi natijadir. 5. Loyiha o‘zining asosiy natijalari sifatida samaradorlik va iqtisodiyotga teng ahamiyat berishni nazarda tutadi.
6. Tavakkalchilikni baholash va tavakkalchiliklarni kamaytirish chora-tadbirlari tizimini ishlab chiqish; 7. Samarali loyiha va dasturlarni amalga oshirishni boshqarish tizimini tashkil etish; 8. Loyihani nazorat qilish, hisobga olish va tahlil qilishni ta’minlash. AQSH loyihalarni boshqarish instituti tomonidan berilgan loyihaning ta’rifiga asosan, “loyiha-muayyan dastlabki ma’lumotlar va uni hal qilish usulini belgilaydigan zarur natijalar (maqsadlar) bilan muayyan vazifani ifoda etuvchi g‘oya sifatida uni amalga oshirish vositalarini va olingan natijalarni o‘z ichiga olishi kerak”. Milena Dragisevich-Shesic va Branimir Stojkovikning “Madaniyat: menejment, animatsiya, marketing” kitobida ushbu ta’rifning davomi sifatida: “loyiha - bu ma’lum natijalarni beradigan jarayonda amalga oshiriladigan g‘oya degan, ta’rif keltirilgan. Odatda, to‘liq loyiha siklining to‘rt bosqichi mavjud: - fikr yoki tushuncha - rejalashtirish va ijro - amalga oshirish - yakunlash. Loyihaning hayot aylanishi davomida majburiy komponentlar monitoringni, baholash, loyiha faoliyatining joriy va yakuniy natijalarini sarhisob qiladi. Loyihani shakllantirishning umumiyligi mantiqi o‘zaro bog‘langan ikkita blok shaklida ifodalanishi mumkin. 1. Loyiha hal qilishi lozim bo‘lgan muhim uskunalar: - muammoni aniqlash; - maqsad va vazifalarni belgilash; - instrumentlash usullarini aniqlash (faoliyat va faoliyat mazmuni), ijrochilar va loyiha

auditoriyasini tashkil etish shakllari, resurslar (vositalar). 2. Loyiha yechimini amalga oshirishning umumiyligi mantig‘ini aks ettiradigan harakatlar tizimi. Shuni ta’kidlash kerakki, haqiqiy dizayn texnologiyasi va loyihani amalga oshirish bizning faoliyatimizning ikkita qarama-qarshi vektorini ifodalaydi. Dizayn qarorini yakunlash jarayonida dizayn predmeti nafaqat loyiha faoliyatining “to‘g‘ridan-to‘g‘ri” algoritmini, balki uni amalga oshirish mantig‘ini ham aqlan ko‘paytirishi kerak. Ya’ni, loyihaning yakuniy natijasini tahlil qilish, rejalashtirilgan usullardan foydalangan holda va mavjud (yoki kutilgan) resurslarni hisobga olgan holda muammolarni hal qilish imkoniyatlari va samaradorligini hisoblash imkonini beradigan harakatlar tizimining “teskari” ketma-ketligida ham bajarib ko‘rishni taqozo etadi. Tahlil va monitoring jarayonida 3 yondashuvlar qo‘llaniladi: loyihani qo‘llab-quvvatlashning barcha bosqichlarida aqli, SWOT va zararlarni ko‘rib chiqish maqsadga muvofiqdir. Bugungi kunda madaniyat va san’at sohasini rivojlantirish uchun davlat-xususiy sheriklik bilan turli loyihalar amalga oshirilmoqda. Aynan shu maqsadda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 1-avgustda “Madaniyat va san’at sohasida davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratish choratadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-3892-sonli qarori, 26-avgustda “O‘zbekiston Respublikasida madaniyat va san’at sohasini innovatsion rivojlantirish to‘g‘risida”gi PQ-3920-sonli qarori, Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 9-iyulda “Madaniyat va san’at sohasida davlat-xususiy sheriklikni amalga oshirishga ko‘maklashish va moliyalashtirish choratadbirlari to‘g‘risida”gi 570-sonli va 2021-yil 20-yanvarda “Madaniyat va san’at sohasida davlat-xususiy sheriklik asosida beriladigan davlat mulki obyektlarining ro‘yxatini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 30-sonli qarorlari qabul qilndi. Sohaga davlat-xususiy sheriklikni kirib kelishi yangi iqtisodiy imkoniyatlarni va yangi ish o‘rinlarini yaratadi. Undan tashqari sohaga investitsiya siyosatini olib kiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Bukina D. M. Madaniyat sohasidagi faoliyat. Darslik. // - M., 2016. 320 b.
2. Kukushkina L. A. Madaniy loyihalar bozorida xayriya va homiylik // Omsk ilmiy xabarnomasi. 2016. №8-82. 73-77 b.
3. Zarev V. A. Loyihani boshqarish: Darslik. – Moskva: DIA, 2014. 312 b.
4. Matyushok V. M., Burchakova M. A., Smarjevskiy I. A., Yakubova T. N., Lazanyuk I. V., Sorokin L. V., Matyushok S. V. Loyiha menejmenti. M-RUDN, 2010, darslik. 553 b.
5. Kukushkina L. A. Madaniy loyihalar bozorida xayriya va homiylik // Omsk ilmiy xabarnomasi. 2016. № 8-82. 73-77 b.
6. Matyushok V. M., Burchakova M. A., Smarjevskiy I. A., Yakubova T. N., Lazanyuk I. V., Sorokin L. V., Matyushok S. V. Loyiha menejmenti. M-RUDN, 2010, darslik. 553 b.
7. Lazanyuk I.V, Kareke G. T. Innovatsion loyihalar xatarlarni boshqarish: xatarlarni tahlil qilish va baholash // “Fan va ta’lim” LTD, 2015, 96 b.
8. A.Haydarov. Madaniyat – milliy yuksalish poydevori. – Toshkent, Oltin meros press, 2021. – 480 b